

L. 4. 209 - 1934

MEN

Tallinna Prantsuse Lütseumi

Kultuuringi ajakiri.

Nr. 1

Märts

1934

7524

Avertissement.

Il y a cinq semaines environ, q'on a commencé la rédaction de ce numéro, cinq semaines de les articles sont venus peu à peu, l'un après l'autre, et maintenant notre journal peut paraître.

Ce premier numéro, nous l'esperons ne restera pas le seul.

Ce journal c'est l'organe de notre Cercle d'Etude. Mais nous esperons qu'il sera aussi bien écho de l'école.

Notre journal sera électrique: la littérature, l'histoire, les sciences, le sport, la chronique de l'école, tout y aura sa place.

Il sera impartial: toutes les opinions pourront s'y faire entendre.

Poètes et poëtesses! érudits en herbe, unissez-vous tous autor de notre journal!

Si ce numéro ne reste pas le dernier, la rédaction organisera des enquêtes, des concours scientifiques et littéraires dont le vinqueur sera le Poeta laureatus du Lycée.

Mais pour tout cela il faut que tous, jeunes gens et jeunes filles, s'intéressent au travail du Cercle et du journal.

Nous comtons sur eux.

Rédaction.

Chronique du cercle.

Le 12 janvier fut fondé le Cercle d'Etude du Licée Français. Son but est à la fois modeste et ambitieux: elever le niveau intellectuel et élargir le cercle des connaissances de ses membres. Pour y atteindre le cercle organise des séances et rédige son journal.

Quatres séances ont déjà eu lieu. On a élu le Conseil:

président: Viktor Kõressaar,
vice président: Raimond Haberman,
trésorier: Voldemar Klaas,
secrétaire: Muusa Jannes,
secrétaire-adjoint: Georges Klemmer.

Le Committed de Contrôle:

Edmond Sander,
Viktor Perna,
Maria Šotter.

A la première séance Viktor Kõressaar prononça un discours sur la philosophie de Frédéric Nietzsche. A la seconde Viktor Perna traita le sujet suivant: „L'Aviation d'autre fois et d'aujourd'hui“. Le 7 février „La théorie de l'atome“ fut exposée par Georges Aljak, 17 février Georges Klemmer nous narra son voyage en Hongrie et 23 février lit des récits humoristiques de Tšehhov. Chaque séance fut terminée selon l'habitude avec des jeux et une sauterie. Après un travail sérieux on doit se réjouir.

M I L V I

Kui ma laupäeval koolist koju sammusin, oli mu teatevihus kolm märkust: nädalase töö vili. Aga ma polnud just eriti kurb. Olime koolis kokku rääkinud, et lähme pyhapäeval kambaga suusatama, ja Elts ytles mulle, et ma võiksin hommikul tema poolt läbi tulla. Olevat lõbusam jaama minna. Teatevihu otsustasin ma aga kodus kapi taha ära peita. Nii siis kurvastamiseks polnud mingit erilist põhjust.

Hommikuks oli aga terve see märkuste hunnik juba täiesti ununenud, ja sammudes Eltsuga läbi alles tyhjade tänavate, rääkisime vaid suusamäärdest ja kristiaania pöördest. Saabnud Nõmmele, panime kohe suusad alla ja hakkasime Mustamäe poole ryhkima. Teised ees, mina Eltsuga natuke maad järel.

Korraga hyidis keegi mind tagant: „Tere Ats!“ Keeran imestunult ymber ja näen: Milvi. Mul hakkas korraga kole soe ja sattusin hirmsasse segadusse. Õieti mõnel teisel korral poleks mul selle Milvi vastu olnud midagi. Oli päris kena tytarlaps, ja kord kloppisin tema pärast T. K. S. Y.-s yhel nagal

kolm hammast suust välja. Aga nyüd, kus Elts oli minuga, juhtum mulle ei meeldinud. Milvi aga küsis: „Kuhu sa siis, Atsikene, nyüd sõidad?“ „Oh, ainult Mustamäele,“ vastasin võimalikult ükskõikselt. Milvi aga naeratas mulle ja ytles: „Võta mind ka kaasa. Ma olen siin päris yksi. See Vestu Ylo läks päris igavaks, ja ma saatsin ta mulle juua tooma.“ Ytlesin siis selle pääle, et hää meelega ja liikusime edasi. Piilus in paar korda Eltsule näkku ja nägin, et ta huuled olid nagu veidi mossier. Kindel ma aga selles polnud.

Mäel jätsin Milvi saatuse hoolde ja nagu tuul libisesime valgest nõlvakust alla. Elts ees ja mina ikka järgi. Ja kui Elts kukkus (see juhtus päris sageli), liuglesin juurde ja aitasin ta yles. Elts vaatas siis mulle magusalt otsa ja ytles „tänan“, mis paistis mulle väga võluv. Korraga aga leidsin enda Milvi kõrvalt. „Kas sa ei tahaks minuga koos telemarki teha?“ kysis ta, „mul ei tule yksi välja.“ Mõtlesin siis nagu sakslane, et „einmal ist keinmal“ ja ytlesin jaa. Sõitsime siis kätest kinni hoides mäest alla, ja kui ma nägin, et üks puu hakkas meile ette jääma, hakkasin keerama. Kuidas see juhtus, seda ma ei tea, aga ma leidsin enda varsti pääle pööret lumes kõhuli maas ja tundsin, et midagi Milvi sarnast minust yle sõitis. Tõusin siis hädaga pysti ja pyydsin silmi selgeks pyhkida. Milvi agn ytles: „Kyll oli tore, teeme veel kord!“ Tegime siis paar korda veel. Mina ikka kõhuli maha ja tema minust yle. Viimaks mul kargas hing täis, ja simuleerides kukkumist, veeresin mäest alla. Veeresin otse Elts'u jalge ette ja jäin ootama, mis ta nyüd ytleb. Elts aga krimpsutas ninakest ja ytles, ma katsugu pidada. Samal silmapilgul hyydis keegi meie kambast, et lähme edasi, ja katkestas sellega tolle kriitilise silmapilgu. Marssisin siis niisama Eltsu kõrval ja pyydsin talle näkku vaadata. Tema aga ajas mokad torru ja keeras näokese ära. Siis korraga läks lahti mu side. Kirusin mis hirmus, jäin aga siiski stoppama ja hakkasin sidet näppima. Viimaks sain sellega valmis. Tõstsin just pää ja pidin liikuma hakkama, kui nägin midagi, mis mind soolasambaks tegi. Näen: Milvi tee pääl põigiti ees ja oigab. Mul hakkas esiteks hirm, et äkki on gripp või mumps talle kylge lõonud. Astusin siis ettevaatlikult juurde ja kysisin, mis viga. Oigas siis mulle, et jalg valutab koledasti; ma võtku tal saabas jalast ära. Hakkasin siis tal saabast jalast võtma, ise aga piilus in teiste poole. Need olid aga juba kaugel, ainult Eltsu punane myts paistis veel selgesti silma. Siiski kuulsin kuidas mulle hyydsid: „Ats, tule rutem! Mis sa muned sää!“ Hyydsin siis julgustavalt

vastu, et ei mune midagi ja tulen kohe. Ise istusin aga, saabas käes, kännu otsa. Milvi oli vahepääl juba istukile tõusnud ja ytles mulle nii naljakalt: „Eks ole, Atsikene, täna on väga ilus ilm.“ „Jaa,“ vastasin, „täna on väga ilus ilm“ ja mõtlesin, mida see Elts kyll peaks tegema. Rääkisime siis veel tykk aega ilmast, kuni ma enam ei suutnud kannatada, ja kysisin: „Võib olla valu on juba möödas? See läheb vahest väga ruttu mööda. Sa võiksid ju proovida.“ Milvi arvas siiska, et võib proovida ja ma panin talle saapa jälle jalga. Minnes toetus Milvi mu õlale ja ohkas õndsalt. „Ma ikka ei saa hästi käia,“ ütles, „ma sõidan koju. Kas sa ei tahaks mind saata?“ Vastasin siis midagi, mis võis olla samahästi jaa kui ei ja hakkasin rääkima ilmast.

Saime teised jaamas kätte. Nad olid kogunenud siia puhkama. Sokutasin siis enda Eltsule lähemale ja kysisin, kas ta ei tahaks minna vaatama jaamaylema kanaarialindu. Tema aga ytles, et tal on kodus ilusam. Tegin siis meeleheitlikke katseid teda naerma ajada ja kraamisin oma parimad naljad välja. Tema aga vastas kõigele sellele „aga naljakas“ ja pööras mulle selja. Viimaks kaotasin igasuguse lootuse, läksin Milvi juurde ja ytlesin, et rong tuleb juba ette. Trygisime siis endale vagunis kohad akna alla ja hakkasime aknast välja vaatama. Korraga hyidis Milvi: „Oh jumal, ma kaotasin oma pileti! Ats ole ingel ja too mulle uus“. Parajasti, kui ma vagunist välja astusin, hyidis jaama korraldaja „ärasõit“. Jooksin siis ruttu kassasse, viskasin kahekroomise väikesest aknakesest sisse, kiskusin mehe käest yhe pileti ja padavai jälle uksest välja. Litudusin rongile järgi ja sain veel viimase vaguni puhvrast kinni, Vinnasin siis enda yles kuskile konksu otsa, säält upitasin enda ukseni ja võiduka ilmega astusin vagunisse. Milvi vaatas mulle naeratades otsa ja ytles: „Ah kui tore! ma juba arvasin, et sa maha jäid. Muide, ma leidsin oma pileti ka yles. Ta sattus mu tasku voodri vahele. Ma pean homme õmbleja juurde minema ja laskma selle kinni ajada. Istusin siis pingile ja pyydsin hästi muretult naeratada. Endal oli aga viimne tahtmine naermiseks kadunud. Tallinnas andis ta oma suusad mu kätte hoida ja kysis siis tyki aja pärast, ega mul raske pole. Ytlesin siis hambaid kiristades, et on ytle mata kerge ja rassisin aga edasi. Nii saatsin ta koju. Veel oma maja uksees ytles ta mulle, et oli olnud ilus päev ja kutsus mind tuleval pyhapäeval uuesti suusatama.—Aga ma ei tea, kas lähen.

Kui ma siis viimaks koju jõudsin, selgus, et papi oli mu teatevihu yles nuhkinud ja siis läks alles lahti.

Vihma alt räästa alla, nagu öeldakse.

V e s t e .

Lugu sündis paarsada aastat pääle Põhja sõda ühes Läänemere-äärse riigikese päälinnas, mille elanike arv oli viimase rahvalugemise järgi 131.657.

See riik oli alles noor, kuid meie sündmustiku tallermaaks olev päälinna gümnaasium oli veel noorem, millega on seletatav asjaolu, et tal puudus palju vajalikku, muuhulgas Kultuurring.

Kuid nüüd kääris midagi, nii tasa ja hilju. Ärevuses oodati selle saladuse selgumist, püüdmeta avastada asja enne, kui seda soovivad asjassepühendatud ringkonnad. Kõiki rahustas see kuulus vanasõna : Was langsam kommt, Ja tuligi. Tuli nii, et löi segamini kõik, mis oli reas või korras. Pahtunud veri hakkas voolama kiiremini, ja kõik kuulutasid kui Messia ilmumist: on asutatud mitte midagi rohkem ega vähem kui Kultuurring.

Paljudele õpilastele ehk kasvandikele olid kultuurringi eesmärgid alul vägagi tumedad. Leidus vaid üks, kes umbes aimas, et kultuur, see on midagi nii kaunis ebamäärast ja . . . Kuid vara veel rääkida sellest.

Nii siis, paljude soovidele vastu tulles, lugupeetud ringi eestvedajad selgitasid, et kultuuriring püüab . . . ; kuid ei maksa korrata asju, mida teab igaüks.

Pääle selgitamist kõikide näod olid kui ära vahetatud. Seda märganud, eestvedajad kasutasid juhust ja koputasid ringi liikmete südameile ning nende avanemisel heitsid sisse korvitäie palveid ja kohuseid, mis kõik kõnelesid ringile kaasaaitamisest nõu ja jõuga, pliiatsi ja sulega, teo ja mõttega.

Terve kool võis olla uhke: palved polnud hüütud tuulde ega karjutud kaljule; nad panid põrisema paljukannatanud kõrvatrummid kõigil, eriti meessoos hakatusel. Ja trumminaha võnked kandusid otseteed südameisse, mis said härdaiks, valmis kannatama märtripiinu kõrge aate eest.

Nagu juba nimetasin, leidus üks, kes aimas esimesena sõna „kultuur“ „õiget“ tähendust. Ta hakkas ka teotsema esimesena, sest olla esimené põrgus ja taevas, oli tema elu ainus eesmärk. Kuid tema üritus läks n. ö. sõelaga vett vedama, sest ta ei tahtnud kuidagi sobida tollesse „keskaegsete“

(tema enda sõnad) vaadetega kooli. Kuid elu on juba niisugune. Peab arvestama seda, et enamus lootusekristallidest jahvatatakse saatuse kohviveskis lauasoolaks.

Meie kangelane oli tol ajal poisteringkonnas tuntud kui paljulubav tulevikumees. Nimelt pikamaajooksudes. (Sest juba siis oli sport Euroopa kooles võrdlemisi levinud.)

Lühidalt: poiss oli sarnane, nagu seda peaks olema iga poiss, hakkaja ja andekas igal alal. Töötas, nii öelda, kõrget lendu.

Siiani ta polnud palju mõtelnud sellest, kuidas end teha kasulikuks sellisele värgile, nagu seda on Kultuurring. Ta üldse erines teistest seega, et ei mõtelnud, vaid toimis nii, kuis seda tema impulsid ette kirjutasid.

Nüüd ta siis ootas seda impulsside impulssi, mis teda oleks tõuganud üleni kuulsusse, jättes hingamiseks vabaks vaid ninaaugud ehk näolõõrid. Alatasa ta kõrvus kõlas sõna „kultuur“. Tema kaugemas ajukolkas hakkas midagi hingitsemata ja kauaaegse sorimise järele oma mäluraamatus tal oli miski selge kui kasarmuõhk pääle päikese tõusu. Nüüd ta taipas, miks „kultuur“ oli talle tuttav: suvistes ajalehtedes olid läikinud rasvased artiklid uue kultuuri arendamisest riigis. Ja meie sportlane otsustas võtta endale samad sihid, sest kultuur on kultuur, olgu ta siis kas või . . .

See oli talle tärganud mõttesse ühel ilusal talvapäeval, kui ta jalgu loopides ja tarkusest tühja näoga veetis vahetundi gümnaasiumi kuluaares. Kuna tema loosungiks oli: mõeldud, tehtud, ta otsustas hakata pinda sondeerima juba samal päeval, olles huvitatud kaasõpilaskonna suhtumisest vastsele ideele.

Enne viimast tundi (tema žargoonis: pingipoleerimist) ta vabastaski enda koormavaist tekstiiltööstuse tooteist oma lahete kameraadide südantliigutaval kaasabil ja sammus oma esivanemate hiilgavas esindusvormis paar tiiru kooli aulas, ksülofoni meenutav rinnakorv, näol ilme, nagu tahaks öelda: moriturus te salutat.

Tolle esimese avaliku demonstratsiooniga tema ärevuses põksuv süda jäi vägagi rahule, sest ükski kohalviibijaist ei osutanud sõrmeotsa ega näoilmevägi opositsiooni uue kultuuri propagandapäälilikule, vaid avaldas vaimustust kisaga, mis muutis kurdiks klasse puhastava kooliteenija ja ajas segamini aula seinal asetseva õlimaali värvitoonid, nii et hõõveldav puusepp

muutus heleroheliseks, aknaklaasid taevapajakollaseks ja hõõvlist lendavad laastud karmiinpunaseiks.

Vanasõna ütleb: lõpp hää, kõik hää. Nii oleks siingi kõik olnud korras, kui poleks järgnenud see neetud „lõpp.“

Ei tea kindlasti, kuis see oli, kuid üks on kindel: sellest „miitingust“ kuulsid need, keda „kultuuri isa“ oli arvestanud kõige vähem. Ja nii siis juhtus, et seda asja arutati „kõrgemates sfäärides“ ehk pedagoogikanõukogus ja paluti asjaosalisi lahkelt ilmuda hingamispäeva hommikul järjekorralisele istungile, mille ainsaks päevakorra punktiks oli mõtete vahetamine juhtumi üle kasvatajate esindajaga.

See hoop käristas rängalt pettumustega harjumata südant. Noor hing aimas, et too pettumus oli esimeseks lüliks terves ahelas, millega Elu needib meid Saatuse külge.

Hinge haav oli nii sügav, et tekitas kannatajas jubeda kavatsuse: korjata paar nädalat isa-ema antud saiaraha ja „põrutada“ Mustveesse, kust teatavasti võib näha palja silmaga Peipsit, seda Liivi Villu ihatsusobjekti, mille tumedad sügavused kutsusid meie noort sõpra otse inimkeelil.

Kuid milleks Peipsi, kui on vett ka mujal? Maadeteadusest ta mäletas, et päälinn, tema sünni- ja koolilinn, asetseb otse mere ääres. Ta kalkuleeris, kas õige minna ja... Päälegi soolane vesi hoidvat keha kauem ilusana!..

Jõudis puhkepäev ja koolimajja tilkus parkümmend pois-tekogu. Pääkangelase saabudes teda tervitati suuremate ovatsioonideta, sest mõisteti, et tema täht on langenud, jätmata sabajupikestki koolielu taevalaotusse.

Näriti pliiatseid määratud aeg ja siis asuti minekule. „Vee-armastaja mõtted viibisid endiselt Neptuni man, kuid näitasid tendentsi säält varsti siirduda mujale. Ja olles tirinud kopsudesse kahe sendi eest sügisesi vahtralehti, talle tundus siiski võluvana paljutöötav maine elu, mida kuidagi ei tahaks vahe-tada Toonelaga.

Lõppenud on see episoodikene tookordsest koolielust. Avaldasin selle, et näidata jutustises esineva riigi noorsoo järjekindlust, südamehädust ja optimistlikku ellusuhtumist. Veel on mul palve. Kellele? Seda teavad vaid need, kellele see määratud: Andke andeks koolipoistele, sest nad tihti ei tea mis teevad.

Peleiid.

3 anniversaires:

Le mois de février est un mois important pour l'Estonie. D'abord le 24 nous fêtons l'anniversaire de notre indépendance, puis ceux de deux hommes d'état remarquables: le général Johan Laidoner et Konstantin Päts. Les deux noms sont étroitement liés à la cause de notre liberté.

Les vies de ces deux hommes sont bien connues de tous; je vais donc seulement insister sur l'importance du rôle qu'ils ont joué pendant les années critiques 1917—1926.

Au moment de la formation de l'état estonien celui-ci était menacé par une armée communiste qui l'envahissait peu à peu. Sous le feu des canons ennemis, à qui nous n'avions à opposer que quelques mitrailleuses, il fallait organiser une armée, se procurer des munitions et des approvisionnements et donner de la force morale aux jeunes soldats. Un seul homme était capable de le faire. C'était le général Laidoner. Ce fut sous sa conduite que notre petite armée chassa les communistes plusieurs fois plus nombreux que nous, résista à leurs attaques incessantes en même temps qu' elle était victorieuse de la „Landeswehr“.—La guerre finie, le général Laidoner rentra dans la vie privée. Mais l'Estonie avait encore besoin de lui. Vint le déplorable 1-er décembre 1924. Des communistes estoniens conduits par des étrangers tentèrent un coup d'état. Le moment fut critique, car à l'étranger une armée était prête à aider ces revoltés. Le fut encore une fois le général Laidoner qui sauva notre patrie. Le remerciement qu'il mérite lui fut donné le 12 février dernier à l'occasion de son 50 anniversaire.

Non moins important est le 23 février, jour de naissance de Konstantin Päts, le président actuel de l'Estonie. Celui fut aussi un des fondateurs de l'indépendance estonienne. Le premier il enleva le gouvernement municipal des mains des étrangers et le remit aux mains des Estoniens. Président du comité de salut public, il gouverna l'Estonie pendant la pénible lutte d'indépendance. Il fut aussi en 19 notre premier „Riigivanem“. Plusieurs fois depuis lors il a reçu cette charge qu'il remplit encore aujourd' hui avec un dévouement et un savoir-faire admirables. Le jour de son 60 anniversaire, le 23 février, fut une véritable fête nationale. Il reçut des félicitations de toute part, si bien du pays que de l'étranger.

Enfin le plus important de ces anniversaires se fêta le 24 février. C'est le jour où les Estoniens, en 1918, reçurent la

liberté dont ils avaient été privés pendant des siècles. Mais cette liberté fut durement acquise et coûta beaucoup de sang. Les premiers qui se sacrifièrent pour la patrie furent des écoliers. Avec quelques fusils ou même sans aucune arme, ils se jetterent sur les ennemis, décidés à vaincre ou à mourir. Grâce à eux, qui retinrent la masse inouïable des assaillants, on parvint à former une armée plus régulière. Mais même dans cette armée, les écoliers tinrent une importante place. Beaucoup d'entre eux trouvèrent la mort, mais ce ne fut pas en vain. La liberté nationale était gagnée,

Je suis sûr que si, un jour, la patrie demande de nous ce que nous avons de plus cher, notre vie, nous ferons tous ce qu'ont fait nos camarades, les écoliers d'il y a 16 ans.

Claude Debussy.

Üks neid kunstisangareid, kes julges läbi raiuda vanade vormide tardumuse, hüljates tolle massi tagurluse, kes muusikast nõuab vaid seda, et ta hästi seediks, oli Achille-Claude Debussy. Ta sündis Saint-Germain en Laye's aastal 1862. Muusikaline anne avaldub Claude'is juba varakult. Kaheteistkümnendal eluaastal astub ta konservatooriumi, kus oma andekusega pälvib terve pedagoogiumi poolehoiu. Neljateistkümnne aastaselt loob ta oma esmase kompositsiooni — viisi de Banville sõnule. Saanud kahekümneaastaseks, on ta juba küps meister, kel ei tarvitse enam imiteerida teiste töid, vaid kes ise juba suudab omi tundeid helidesse valada.

Slaavi muusika oli see, mis andis tõuke Debussy'le seniseist muusikavormest kaugenemiseks. Oma Venemaa reisul ta armastab kuulata kohvikuis Vene mustlaste iharaid romansse. Ja ühel ooperietendusel („Boris Godunov“) ta vahetab senise Wagneri austuse idapoolsema muusika harrastusega.

Selle muusikalise metamorfoosi tulemuseks oli Debussy esimene kantaat „L'enfant prodigue“, mis köitis üldsuse tähelepanu oma uudsuse, värskuse tõttu.

Umbes aastal 1885 algas Pariisis kirjandus-kunstiline käärimine, algatatuna nende boheemlaste poolt, kes jäid ametliku kirjanduse süursalongi ukse taha. Nad koondusid, asutasid endi ajakirja jne. Tolleaegsed kriitikud nimetasid neid dekadentideks!

Peatselt eraldus sellest koondisest rühm kunstijungreid. Viimaste eesotsas oli läinud sajandi lõpu suurimaid lüürikuid

— keeruliste ja raskete sümbolite otsija Mallarmé ja suur, õrnatundeline poeet, joomar ja palvetaja Paul Verlaine. Viimast öeldakse, et ta oli kui Jumalast valitud viimane viulijätis laskmaks kuuldavale tulla selle eest aga ilusamaid ja õrnemaid viise.

Mallarmé juures peeti koosviibimisi. Ja üks neist innukaist koosviibijaist oli ka Debussy. Noil hardail teisipäeva õhtuil arutati siis kõiki kunstiprobleeme. Sääl pandi alus sümbolistlikule kunstist arusaamisele: — kõik mis meid ümbritseb on vaid sümbol, teisest maailmast pärit imeanne. See pidi sisse tungima, endasse mähkima iga salmirea, mõtte... Debussy sai sümbolistiks.

Ta on vaimustatud Rosetti poemist „Demoiselle Elue“ — tolle kristallise puhtuse ja helkivuse vormib ta muusikasse.

Ta kirjutab muusikat Verlaine'i õrnemaile luuleõilmeile, samal ajal luues äärmiselt rafineeritud klaveripalu, kus ei leidu kübetki banaalsusest, tallatusest: — kõik on nii õrn, peenetundeline (nii „Reflets dans l'eau“, „Jardin sous la pluie“ jne).

Debussy'le pole muusika paljas helide rendez-vous, ei — muusika on talle hoopis midagi pühamat. See mida Manet värvidega, seda Debussy helidega. Üks kunst ulatab siin teisele käe.

Debussy'le heidetakse ette ta dissonantside rohkust, ent ta vastab: „... Pääle selle kui on tundmusi, mis kuskilt omale lahendust ei saa, on ka muusikas dissonantsid!“

Kõik mida muusika avaldab, on ainult selleks, et ühelt poolt teatud hingelist muljet äratada, teiselt poolt seda kuulajaisse sisendada. Debussy lüüriline tõus ei vaja beethovenlikku struktuuri. Arpedžiosid, akorde õhku heites, dissonantsist läbipõimunud meloodiaid veeretades, sisendab ta meile Baudelaire'i poemi: ...hääled ja lõhnad heljuvad õhus...

Nüansse-varjundeid! See Verlaine'i nõue kirjanduselt on ka Debussy nõudeks muusikalt — nõue, mis avaldaks muljeid, nüansse, õrnu üleminekuid. Kuid hooti tõuseb see muljete harrastus nii kõrgele, et muusika saab nagu mingiks häälte täpikeste järjestuseks. Seda pointillismi meetodit (nii nagu maalikunstiski) tarvitab Debussy osavaimalt instrumentaalseis tōis (nii nokturn „Nuages“).

Peensus ja õrnus — need teevad Debussy muusika ideaalseks lüürikaks, mida dissonantside rohkus ja tonaalsuse mitmekesisus ei lase labaneda. Peensus ja stabiilsus — need kaks omadust teevad ta loomingu, ta hinge aristokraatseks. Sise-

mine elu ja -ilu on talle väärtuslikum kui miski muu: — Maurice Maeterlinck on leidnud endale väärilise hingesugulase. Milline ühtlus muusikas ja sõnus (ooper „Pelleas & Melisande“).

Debussy on tundnud huvi ka renessansi alguse vastu. Kesk-aja poeedi François Villon naiivsed, lihtsad ballaadid löi ta muusikasse. Sellega ühtlasi löi ta puhtrahvusliku varjundi.

Ent selle õrnuse ja kristallsuse suurima astme ta saavutas alles d'Annunzio draamaga „Martyre de St. Sebastian“, loonud selle helidesse.

Pole võimalik edasi anda parimini fauni oleskelu pärastlõunal (L'Après-midi d'un faune“), kus see flöödil puhub nümfide ringi heljudes. Tollest prelütüdist näiks nagu hoovuvat toda pärastlõunuset erootilist loidust, tunneks end nagu viibivat sinise põhjatu sügavuse all, ümbrus pastoraalne.

Debussy sarnast võib hiljem leida venelases Skrjabinis ja D. enda kaasmaalases Ravel'is. Kahe esimese juures näeme hämmastama-panevat hingeühtlust. Mõlemad raiusid hoolimatusega läbi senise muusika tarretanud koore. Mõlemad hakkasid tarvitama Euroopale senitundmatuid toonaalsusi.

Ent siiski — Skrjabin, too lõpmatult helide ürgjõule anduja, erineb Debussy'st vaid niipalju, et ta ekstaasis mässab orkaanina, lõhkudes kõik teelt. Debussy ei tee seda. Tema juures puuduvad need skrjabinlikud ekstaasi mustad, sünged lained; ta muusika on kui helendav, härvest särav pühapäev.

— — —
On kaks teed. Muusika võib surra oma vormitarretusse, või sammuda piki Debussy ja Skrjabinini raiutud teed.

Ervin Murto.

KILDE.

Nüüd, kus meie koolin valitseman tugev tsentralisatsioon ning eeskujulik, peaaegu preisilik kord, on sisseseat ka pool-sunduslik õpilaste omavaheline tervitamine. Väga ilus asi! Leian aga, et seda võiks muuta täiesti ametlikuks. Ka võiks asendada keskkoolin meesõpilaste mütsikergitamine kaitsevaeliku käetõstmisega. See privileeg tõstaks piiritult kooli vormimütsi au, lisaks noblessi õpilaste käitumisele ning suurendaks määratult nende enesetunnet ning austust kooli vastu.

Mingit reaalselt takistust sellele poleks, ainult eeldusi, kuna meie vormimüts meenutab ju niigi mereväe vormi.

Viktori Kõressaare.

Öö.

Mets kohiseb, taevas on pilven,
Ja üksikult vilguvad tähed.
Kõik tühi on — inimest kuskil,
Vaid kaugusen uluvad koerad —
— On sünge novembrikuu öö! 1933.

Poeet.

Poeet ma ja rändaja olen,
Ei kodu, ei isamaad mul.
Poediks ma loodud, et laulda
Nii sangareist jumalaist kui
ka õnnest ja lootusist väärast —
On selline maailma palg! 1933.

„Dacylus“.

Auhinnaline võtmemõistatus.

„Prantsuse lütseum.“

1	15	16	17	31	32	33	47	48	49	63	64	65
2	14	18	30	34	46	50	62	66				
3	13	19	29	35	45	51	61	67				
4	12	20	28	36	44	52	60	68				
5	11	21	27	37	43	53	59	69				
6	10	22	26	38	42	54	58	70				
7	8	9	23	24	25	39	40	41	55	56	57	71

Mõistatuses tarvitada võtmemõistatuse meetodit. Ruutudes saame 1—8: „führer“ lütseumi kultuuriringis, 9—16: „führer“ spordiringis, 17—23: elav kõneaine, 24—34 ja 35—44 kaks ringi lütseumis, 45—55: „registreerimata“ rühmitus lütseumis, 56—66: nimi mis paneb värisema julgemagi, 67—71: soov mis on lütseumi internatsionaalidel.

- 1) 15 52 26 14 48 47 65 4 15 54 57 30 34 — 59 26 53 16
- 2) 67 2 22 21 52 20 — 35 17 49 7 33 4 6 57 60
- 3) 1 32 43 43 64 40 49 27 28 13 55 15 4 — 36 69 23 25
- 4) 3 62 9 17 33 54 4 8 63 — 51 10 43 60 29 38 —
- 5) 5 11 16 39 57 31 — 63 12 37 45 19 — 54 46 58 42
- 6) 18 68 67 66 24 6 41 23 — 18 64 55 67 4 70
- 7) 36 61 56 22 70 57 34 17 13 69 43 4 — 51 26 71 10 49

- 1) Tuntud tennissist — kirjaneitsi ja sportlanna.
- 2) „Valulaps“ lütseumis — praeguse režiimi nimetus.
- 3) Asjaolu mis vähendab pühapäeva võlu — pidulik sündmus lütseumis.
- 4) Suurus keskkooli II-st klassist. — Malemeister.
- 5) Unüversaalne kunstnik kesk. III-ndast. — Sama kesk. V-end. — Ühe õpetaja hüüdnimi.
- 6) Mis valitseb lütseumis — tuntud haridusõunik.
- 7) Tegevus mis näitab vähenemise tendentsi. — Kesk. IV-da klassi au ja uhkus.

Lahenduste saatmise viimane tähtpäev on 22. märts.

T. P. L. Kultuuriringi väljaanne.